

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 27.06.2016
Vår ref.: 201200817-7
Arkiv: 315 / 174
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eilif Brodtkorb

Revisjon av konsesjonsvilkår for Håkvikreguleringen i Narvik kommune, Nordland - NVEs innstilling

NVE anbefaler at det innføres nye og moderne standard konsesjonsvilkår for Håkvikreguleringen. Vilkårene vil gi myndighetene hjemmel til å pålegge relevante avbøtende tiltak, blant annet fiskebiologiske tiltak og erosjonstiltak. NVE anbefaler følgende fyllingsbestemmelser i Storevatn: *«Fra 1.mai og frem til vannstanden i Storvatnet har nådd kote 251,6 (HRV-5 m) tillates ikke tapping. Denne vannstanden holdes som en minimumsvannstand frem til 1.10. Mellom 1.10 og 1.5 disponeres magasinet etter kraftverkets behov.»* NVE anbefaler at vannstanden i Nervatnet i perioden 1.5 til 31.8 skal holdes mellom kote 218,3 og 217,6 av hensyn til vanntilknyttet fugl. Vi anbefaler ikke slipp av minstevannføring til Håkvikelva.

Innhold

Sammendrag.....	2
Sakens bakgrunn	3
Om Håkvikvassdraget	4
Revisjonsdokumentet	5
Behandlingsprosess	13
Vurdering av revisjonsdokumentet	15
Vurdering av innkomne krav.....	15
NVEs konklusjon	28
Merknader til nye konsesjonsvilkår	28
Øvrige merknader.....	30
Videre saksbehandling	30

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Med bakgrunn i krav fra Håkvikdalen hytteforening, Narvik kommune, Naturvernforbundet i Narvik, Narvik og omegn turistforening, Ofoten friluftsråd, Narvik og Omegn jeger og fiskerforening og Norsk ornitologiforening, avd. Narvik, fattet NVE vedtak 20.12.2005 (200402656-8) om åpning av sak om revisjon av konsesjonsvilkår for Håkvikreguleringen. Revisjonssaken gjelder konsesjonene gitt ved kgl. res. av 20.6.1919 og 7.10.1955. Revisjonssaken ble siden lagt på vent for å sikre en koordinert behandling med konsesjonssøknaden for en overføring av Tverrdalselva til Håkvikdalen. Revisjonsdokument og søknad ble sendt på høring med høringsfrist 21.12.2012. NVEs befaringsreise ble avholdt 21.8.2014.

Kravene angår først og fremst fyllingsrestriksjoner i Storvatnet om sommeren for å motvirke erosjon og bedre forholdene for friluftsliv, fiske og landskap. Det er også fremmet krav om fiskeforbedrende tiltak og tiltak for å redusere fare for setningsskader. I høringsfasen har det i tillegg blitt framsatt krav om å vurdere en minstevannføring i Håkvikelva.

Flere høringsparter, deriblant Narvik kommune og fylkeskommunen, ber om at fyllingsrestriksjoner i Storvatnet og minstevannføring i Håkvikelva vurderes. Håkvikdal hytteforening og enkelte andre høringsparter går inn for en høy minstevannstand om sommeren og en høyere laveste vannstand (LRV). En ny LRV på kote 233 og fylling til minimum 254 om sommeren er foreslått som tiltak. Sedimentering i Nervatnet og raske vannstandsendringer er også påpekt som utfordringer. Tiltak som bedrer forholdene for fisk etterlyses. Enkelte høringsparter hevder at erosjonen er økende i magasinet og påpeker at dette medfører fare for setningsskader på bebyggelse ved vannet. Det hevdes at det synes å ha skjedd en endring i tappemønsteret etter at den nye energiloven trådte i kraft i 1992.

Nordkraft erkjenner at reguleringen av Håkvikvassdraget har påvirket vassdraget negativt og at konsekvensene er relativt oversiktlige og lette å konstatere. Sterk regulering har medført betydelig erosjon i Storvatnet og medfølgende sedimentering i Nervatnet. Reguleringen har ført til at landskapsopplevelsen og muligheten for å drive friluftsliv er blitt forringet kraftig.

Nordkraft viser til fagrapporten på erosjon konkluderte med at Storvatnet har hatt liten betydning for mulige setninger og kan derfor ikke se at det skal være grunnlag for spesielle tiltak i forbindelse med revisjonen. Nordkraft viser til at bestemmelser som innebærer krav om høy vannstand til en gitt dato vil forhindre Nordkraft fra å utnytte regulering og LRV fullt ut. Nordkraft er innstilt på å etterkomme kravet om å innføre fyllingsrestriksjoner i Storvatnet om sommeren dersom Tverrdalselva overføres til Håkvikdalen. De har foreslått at det fra 1. mai ikke skal tappes fra magasinet før vannstanden har nådd 5 m under HRV, og at denne vannstanden skal holdes som en minimumsvannstand frem til 1. oktober.

Nordkraft bekrefter at det synes å ha skjedd endringer i tappemønsteret etter at den nye energiloven trådte i kraft. Vannstanden i Storvatnet synes generelt å ligge lavere både sommer og vinter.

Nordkraft kan ikke se at det er grunnlag for fiskeforbedrende tiltak og viser til at det i eksisterende konsesjon foreligger vilkår for å ivareta hensynet til fisk og fiske.

NVE mener det er nødvendig å pålegge magasinrestriksjoner for Storvatnet. NVE er av den oppfatning at de miljømessige konsekvensene av dagens regulering av Storvatnet er store om man sammenlikner med andre regulerede vassdrag som ligger i tilsvarende områder med utstrakt allmenn bruk og ferdsel. Dagens manøvreringsregime medfører en stor erosjonsbelastning, spesielt på lavere vannstands nivå. De negative virkningene av reguleringen er etter vårt syn relativt store sett opp mot en årlig middelproduksjon på 45 GWh/år. Vi anbefaler at det fra 1. mai ikke skal tappes fra magasinet før

vannstanden har nådd 5 m under HRV, og at denne vannstanden skal holdes som en minimumsvannstand frem til 1. oktober. Vi er klar over at virkningene av en slik restriksjon, uten overføring av vann fra Tverrdalselva, vil variere fra år til år avhengig av nedbøren og at man i enkelte år ikke vil nå HRV -5 i sommerperioden til tross for lagring av alt tilsig fra vårflommens begynnelse. Vi forventer allikevel at en slik restriksjon vil føre til en generell bedring sammenliknet med dagens forhold hvor Storvatnet tidvis tappes om sommeren.

Vi mener at Nordkrafts selvpålagte restriksjon, som innebærer en stabil vannstand i Nervatnet i hekkeperioden for vanntilknyttet fugl, må inntas i vilkårene. Vi anbefaler derfor at vannstanden i Nervatnet i perioden 1.5 til 31.8 skal holdes mellom kote 218,3 og 217,6. Eventuelle fysiske tiltak for å redusere volumet av pålagrede masser i Nervatnet kan pålegges i medhold av standardvilkår for terskler m.v

NVE vil ikke anbefale minstevannføring i Håkvikelva. NVE konstaterer at en minstevannføring vil bedre forholdene for fisk, men kan ikke se at det er knyttet verdier og allmenne interesser til elva som tilsier at vannslipp bør prioriteres. Etter vårt syn bør oppfylling av Storvatnet prioriteres i denne saken.

Når det gjelder fiskebiologiske tiltak og forebygging av videre erosjon så er det bestemmelser om dette i de foreslåtte nye vilkårene.

Sakens bakgrunn

Generelt om revisjon av konsesjonsvilkår

Etter lovendringen av vassdragsreguleringsloven (vregl.) i 1992, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-92), er det åpnet for at vilkårene i tidligere gitte tidsubegrensede konsesjoner uten fastsatt revisjonstidspunkt, kan revideres 50 år etter konsesjonstidspunktet,

Revisjonsadgangen gir primært muligheter til å sette nye vilkår for å rette opp miljøskader som er oppstått som følge av reguleringene, men ved revisjon kan også vilkårene generelt bli modernisert, og uaktuelle vilkår kan bli slettet. Rammene for selve konsesjonen, inkludert reguleringshøyden, er fastsatt og kan ikke endres. Det er bare konsesjonsvilkårene som kan tas opp til revisjon.

I samme vassdrag er det ofte gitt flere konsesjoner over tid med forskjellig revisjonstidspunkt. Det kan være hensiktsmessig å forskyve noen revisjoner i tid for å få til en samordnet revisjon for hele vassdraget. Når en revisjon av vilkårene er foretatt, vil det normalt være 30 år til neste revisjonsmulighet.

Framsatt krav om revisjon

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår for Håkvikreguleringen ble fremmet i brev fra Håkvikdal hytteforening i brev av 28. mai 2004. Narvik kommune fulgte opp i brev av 20.12.2004. Revisjonskravet gjelder konsesjon for regulering av Storvatnet og Nervatnet gitt ved kgl. res. av 20.6.1919 og 7.10.1955.

Kravet om revisjon begrunnes med at ulempene for brukerne av området med stor sannsynlighet er blitt mye større og mer omfattende enn det man så for seg da tillatelsen ble gitt. Det vises til at endrete samfunnsforhold har gitt økt bruk av området, og at holdninger til natur og miljø har medført at brukerne legger stadig større vekt på miljøhensyn. Det påpekes at erosjonen i Storvatnet er sterkt økende med tilhørende fare for utglidninger og ras, og at erosjonen fører til oppgrunning og gjengroing av Nervatnet. Håkvikdal hytteforening hevder det er registrert setninger langs veien til Sjursheim.

Kravet om revisjon er spesifisert i tre hovedpunkter:

1. Fyllingsrestriksjoner: For å bedre erosjonsforholdene i Storvatnet og angivelig medfølgende gjengroing av Nervatnet, må det innføres restriksjoner på magasininfyllingen i Storvatnet. Det er krav om at vannstanden i Storvatnet må holdes opp mot HRV – 2 m fra 1. juni til isleggingen om høsten (ca. 1. oktober).
2. Det er fremmet behov for fiskeforbedrende tiltak.
3. Det er fremmet behov for tiltak for å forhindre fare for setningsskader.

I forbindelse med høring av revisjonsdokumentet i 2014 kom det også inn krav om å vurdere minstevannføring i Håkvikdalselva.

Åpning av revisjonssak

På basis av kravet om revisjon fattet NVE vedtak 20.12.2005 (200402656-8) om åpning av revisjonssak for Håkvikreguleringen. NVEs vedtak ble påklaget av Narvik Energi AS i brev av 7.2.2006, men klagen ble i brev av 16.6.2006 trukket. Revisjonssaken ble siden lagt på vent for å sikre en koordinert behandling med konsesjonssøknaden for en overføring av Tverrdalselva til Håkvikdalen, et O/U prosjekt med formål å gi mer kraft i eksisterende anlegg og samtidig bedre miljø i Håkvikdalen gjennom en tidligere oppfylling av Storvatnet. Revisjonsdokument og søknad om en overføring av Tverrdalselva til Håkvik forelå først i november 2011.

Om Håkvikvassdraget

Håkvikvassdraget ligger i Narvik kommune og munner ut i Ofotfjorden. Vassdraget er i dag utbygd med ett kraftverk og to reguleringsmagasin, Nervatnet og Storvatnet, hvor Storvatnet er hovedmagasinet og Nervatnet fungerer som inntaksmagasin. Håkvik kraftverk utnytter et fall på 208 m mellom inntaket i Nervatn og utløpet i Beisfjorden. Kraftverket har en maksimal ytelse på 12 MW fordelt på to aggregater og en årlig produksjon på ca. 45 GWh.

Nervatnet er regulert 2,5 m. mellom kote 216,1 og 218,6. Magasinvolumet er 0,65 mill. m³.

Storvatnet har siden 1957 vært regulert med 35,6 m hvorav 6 meter heving og 29,6 m senkning. HRV og LRV er på henholdsvis kote 256,6 og kote 221,0. Storvatnet har et magasinivolum på 49,8 mill. m³. Fra Storvatnet tappes vannet via en 1450 m lang tunnel til Nervatnet. Ved LRV er 1,7 km² tørrlagt. Vanndekket areal ved HRV er til sammenlikning 2,63 km².

Det er ikke pålagt slipp av minstevannføring i noen del av vassdraget.

Nedbørfeltet til Storvatn er 56,3 km², som gir et årlig tilsig på 74,11 mill. m³ og en middelvannføring på ca. 2,35 m³/s. For Nervatn er tilsvarende verdier 12,9 km², 15,48 mill. m³ og 0,49 m³/s.

Hytter og friluftsliv i Håkvikdalen

Håkvikdalen er et meget populært utfartsområde og særlig de øvre deler benyttes flittig til skiturer, fotturer, jakt og bærplukking. Friluftsområdene er hovedsakelig brukt til dagsturer og som nærutfartsområde av folk fra Narvik og omegn og av dem som har hytte i området. Området er av svært stor lokal og regional betydning for varierte former for friluftsliv. Langs fjellrekken som omkranser Håkvikdalen finner man to av Narvik kommunes viktigste turmål, Den sovende dronning og Hardhausen. Det er mange hytter i Håkvikdalen fra Sjørheimvatnet og nedover.

Konsesjonsrettslig status

Nordkraft Produksjon AS har følgende konsesjoner i Håkvikvassdraget:

- Erverv av fallrettighetene i Håkvikelva etter industrikonsesjonsloven av 14. desember 1917
- Konsesjon til Narvik kommune av 20. juni 1919 for regulering av
 - Storvatnet, kote 242,5 - 258,5, i alt 16,0 m
 - Nervatnet (Nervatnet), kote 218,0 - 221,5, i alt 3,5 m
 - Silvatnet, kote 187,0 - 190,5, i alt 3,5 m

Silvatnet opphørte som magasin i 1954 da Høybakkfoss kraftverk ble lagt ned. Dammen med flomløp er inntakt.
- Konsesjon til Narvik kommune av 7. oktober 1955 for ytterligere regulering av Håkvikvassdraget
 - Fornyng på uendrede vilkår av konsesjonen av 20. juni 1919
 - Tilleggsregulering av Storvatnet; samlet kote 223,0 - 258,6, i alt 35,6 m
 - Nervatnet; vestlige del, kote 215,0 - 220,6, i alt 5,5 m østlige del, kote 218,1 - 220,6, i alt 2,5 m
 - Silvatnet; 187,1 - 190,6, i alt 3,5 m som i 1919-konsesjonen
- Konsesjon til Narvik kommunale Elektrisitetsverk av 25. august 1989 om endring i reguleringsgrensene for Nervatnet
 - LRV i vestlige del endres fra kote 215,0 til kote 218,1. Reguleringsgrensene for hele Nervatnet blir dermed: HRV kote 220,6, LRV kote 218,1

Alle ovenstående høyder er angitt i det gamle høydesystemet. I forbindelse med oppmåling av nytt magasinkart for Storvatnet er sammenhengen mellom gamle og nye høyder slik:

$$\text{Nye høyder} = \text{Gamle høyder} - 2 \text{ m}$$

Reguleringsgrensene for magasinet i Storvatnet er etter dette:

$$\text{HRV: kote 256,6, LRV: kote 221,0}$$

Reguleringsgrensene for Nervatnet er etter dette:

$$\text{HRV: kote 218,6, LRV: kote 216,1}$$

All videre henvisning til reguleringshøyder i dette dokumentet vil referere seg til det nye høydesystemet.

I forbindelse med tilleggsreguleringen i 1955 ble det avholdt skjønn i Narvik herredsrett i to omganger. Først i 1958 (skjønn avsagt 25. juni) og senere et overskjønn i 1959 (skjønn avsagt 27. juni). Skjønnen omfattet all skade som følge av reguleringen av vassdraget innenfor rammen av 1955-konsesjonen, videre erstatning for oppføring av kraftledning mellom lukehuset ved Storvatnet og Møllenfoss kraftstasjon samt skade på privat eiendom i forbindelse med anleggsarbeidene.

Skade ved eventuell framtidig utrasing over HRV langs Storvatnet inngikk ikke i skjønnen, heller ikke skade på isveier over Nervatnet.

Revisjonsdokumentet

Narvik Energi Produksjon har utarbeidet revisjonsdokument datert 31.8.2011 (NVE 201200817-3). Fra revisjonsdokumentet gjengir vi i sin helhet kap. 9 (Erfarte skader og ulemper som følge av reguleringen) og deler av kap.10 (Vurdering av eksisterende vilkår og innkomne krav):

«9 ERFARTE SKADER OG ULEMPER SOM FØLGE AV REGULERINGEN

Konsekvensene er relativt oversiktlige og lette å konstatere. Det har ikke vært gjennomført etterundersøkelser, men i forbindelse med planene om overføring av vann fra Tverrdalselva og ytterligere utbygging i vassdraget er det gjennomført konsekvensutredninger for et sett temaer som også gir informasjon om reguleringens virkninger så langt. Nedenfor er gjengitt beskrivelser og konklusjoner fra rapportene.

9.1 FISK

Temaet er utredet for konsesjonssøknaden av Fersvannsbiologen i 2011. I overskjønnet ble det gitt erstatning for tapt fiske i Storvatnet. Det ble også krevd erstatning for tapt laks og sjørøretfiske i Håkvikelva. Dette ble avvist av retten. Årsaken til avvisningen er ikke beskrevet, men det kan skyldes at erstatningene for fallrettighetene var høyere (Enten/eller prinsippet). Omfanget av skadene er imidlertid ikke forsøkt konkretisert nærmere. Det er ikke kjent at det finnes noen entydig beskrivelse av hvordan fisket var før reguleringen. Det er imidlertid på det rene at en så sterk regulering har medført skade for fisk og fiskeutøvelse. I Fersvannsbiologens rapport er dagens situasjon oppsummert og delvis referert nedenfor.

Nervatnet

Prøvefiske har vist at røya dominerer systemet med en overtallig og middels tett bestand. Årlig lengdetilvekst var middels god, men vekstkurven viste en rask stagnasjon når fisken ble eldre enn 3-4 år. Størrelsen ved kjønnsmodning gjenspeiler denne stagnasjonen, og inntreffer ved lengder om kring 18-20 cm. All røye var hvit i kjøttet, men frie for bendelmark. Røyebestanden har trolig liten verdi i sportsfiskesammenheng.

Ørretbestanden var tynn, og veksten var noe over middels god. Ørretfangsten viste en noe skeiv lengdefordeling med svært lite småfisk. I tillegg var andelen av kjønnsmoden fisk svært høy og kjønnsfordelinga svært skeivfordelt mot hannfisk. Det anses ikke å være grunnlag for å konkludere sikkert om status for ørreten i Nervatnet. Det er heller ikke gjort registreringer i Nervatnet som tilsier at fiskesamfunnet har annet en lokal verdi. Verdien defineres som liten.

Storvatnet

Innsjøen har bestander av ørret og røye. Ørretbestanden er relativt hurtigvoksende og kjønnsmodning inntreffer seint. Innsjøen har en del ørret som blir stor, og det er rapportert om fangster av ørret større enn fem kg. Fisken beskrives i stor grad å være hvit i kjøttet, men skal være fri for bendelmark. Ut fra resultatene av de to prøvefiskene ble det ikke fanga fisk (en i 2007) eldre enn 5 år eller større enn 30 cm, noe som indikerer at det er en svært lav andel av ørretbestanden som blir stor. Mangelen av kjønnsmodne hofisk i fangstene kan tilsi relativt hard beskatning på den store fisken i innsjøen. Ørretbestanden beskrives som relativt tynn.

Røyebestanden beskrives som overtallig eller svakt overtallig (i 2007). Ut fra prøvefiskeresultater kan det virke som om røyebestanden er i bedring i og med at røya vokste bedre og kjønnsmodna noe seinere i 2007 enn i 1999. Begge årene mangler imidlertid små og ung røye i fangstene, og det kan virke som om prøvefisket ikke har fanget opp de viktigste leveområdene for ung røye. Den reelle tettheten av røye er derfor trolig noe høyere enn prøvefiskeresultatene tilsier. Røyebestanden har uansett relativt liten verdi i sportsfiskesammenheng. Verdien defineres som liten til middels.

9.2 FRILUFTSLIV, FERDSEL OG LANDSKAP

Storvatnet ligger sentralt og lett tilgjengelig i dalføret kort unna Narvik sentrum. Det er et betydelig antall hytter i området, særlig i indre ende. Det er på det rene at reguleringen av Storvatnet har ført til at vannets betydning i friluftslivs- og landskapssammenheng er blitt svekket, særlig når det gjelder fiske og båtliv. Dette er en virkning som også er påpekt i revisjonskravene. Kravstillerne mener det må innføres restriksjoner på magasinfyllingen i Storvatnet og Nervatnet.

9.3 EROSJON OG SETNINGER

Temaet er utredet for konsesjonssøknaden av Hydrologisk Avdeling, seksjon sediment og erosjon (HS) i NVE i 2011. Nedenfor gjengis fra rapporten, dels som direkte sitat.

Det er hevdet fra kravstillerne at erosjonen i Storvatnet er sterkt økende med tilhørende fare for utglidninger og at denne utviklingen må stoppes og forebygges ved hjelp av forbygninger på utsatte steder.

Utredningen fra Hydrologisk Avdeling viser imidlertid at det ikke er grunnlag for å hevde at erosjonen er sterkt økende. I geoteknisk rapport av 15. juni 2010 har videre Sweco Norge AS konkludert med at det er "lite sannsynlig at reguleringen av Stortvannet har bidratt til setninger på hyttebebyggelsen ved vannet" (se nærmere om setninger nedenfor).

Bunnsedimentene består i dag av til dels tykke lag med finfordelte lagdelte sedimenter, hovedsakelig sand og grov silt. Sidebekker har gravd ut til dels dype raviner i disse sedimentene i perioder med lav vannstand.

Det er spesielt i den delen av reguleringssonen som ligger lavere enn uregulert normalvannstand at tykkelsen med finfordelte sedimenter stedvis kan være stor. Erosjon og senkningspotensialet i flere av sidebekkene i denne sonen ser ut til å være høyt fremdeles.

De øverste 10 meterne av reguleringssonen utgjør en vannstandsheving i forhold til normalvannstanden før regulering. I denne sonen er det synlige spor etter opprinnelig strandlinje, muligens også strandlinjer fra framherskende vannstander etter regulering. Det er mindre finfordelte sedimenter i disse nivåene og stedvis bærer strandlinjene preg av utvasking. Ved innløpet/deltaområdet er hovedløpet preget av senking som sannsynligvis har sammenheng med lang tids manøvrering av magasinet. Bergterskler/berggrunn og stedvis grovt armeringslag/dekksjikt begrenser imidlertid en videre vertikal erosjon og senking av løpet. Elva har etablert et meandrerende løp med en tildels omfattende sideveis erosjon. Aktiv lateral erosjon i deltaområdet er svært synlig. Denne erosjonsformen gjør seg gjeldende i forskjellige nivåer avhengig av vannstanden i magasinet. Stedvis er det steileskråninger i finsand og silt iblandet kohesivt materiale (organisk innhold ser ut til å stabilisere skråninger og redusere utrasninger. Det er utviklet strandlinjer ved ulike vannstands nivåer. Flere sidebekker er gjennomgående dypt erodert ned i løsmassene i reguleringssonen. Flere av bekkene har utviklet et tilsynelatende permanent dekkjikt av grovere sedimenter som hindrer videre senkning og tilbakeskridende erosjon. Stedvis er det også fjellgrunn eller bergterskler som hindrer videre senking. Vika i det sydvestlige område av Storvatnet er flatt og grunt med tykke avsetninger av sand og silt. Småbekkene som drenerer i området har ført til et godt utviklet ravinelandskap i løsmasseformasjonene i reguleringssonen.

Flere bekkesystemer er skåret dypt ned i løsmassene. Grunnvannserosjon som har oppstått ved rask nedtapping, er også spesielt utpreget i Storvatnmagasinet.

Reguleringssonen i Storvatnet er preget av erosjon etter lang tids regulering med nedskjæringer langs flere av innløpslevene. Reguleringen har medført en omfordeling av sedimenter i reguleringssonen og fra reguleringssonen og ned til de dypeste delene av magasinet. Det er særlig i nivåene under vannstand kote 230 m at det har vært mye pålagring. Stedvis er det også en del sedimentasjon høyere opp i reguleringssonen i grunnere deler av magasinet. Mye av disse sedimentene har sannsynligvis også blitt tilført fra elvene omkring. Det er særlig Storelva og Kvitforselva som ser ut til å ha tilført mye sedimenter. I området ved Storelvas innløp er senkning av løpet begrenset av bergterskler flere steder. I innløpsområdet har det stedvis også vært en viss sedimentasjon. Nedstrøms bergterskelen (ca. kote 240-245) er det et område hvor det har vært en betydelig sedimentasjon. Mye av dette er fra sedimenttransport i Storelva, men også omfordeling av sedimenter fra deltaområdet og reguleringssonen omkring. Det er også andre elver som har innløp i dette området.

De største endringene har vært i et område sydvest i magasinet. Det har vært en stor pålagring i et relativt stort område i reguleringssonen. Dette kan være en kombinasjon av sedimenter som er tilført fra erosjon i reguleringssonen under manøvrering av magasinet og erosjon fra Kvitforselva når den drenerer gjennom reguleringssonen. Kvitforselva tilfører sannsynligvis også en del sedimenter fra vassdraget oppstrøms.

Raviner i reguleringssonen som er utgravd av sidebekker

Spor etter opprinnelig strandlinje

Meanderende løpsformer i nedtappet innløpsområde

Sideveis erosjon i innløpsområdet

Omkring inntaket til tappetunnelen er det også sammenhengende områder som ligger lavere enn opprinnelig. Sedimentene fra dette området er sannsynligvis både spylt ned i de dypeste delene av

magasinet og ut gjennom tappetunnelen til Nervatnet. Noe av massene er ført videre gjennom Nervatnet og via kraftstasjonen ut i fjorden. Målinger viser at utspyling av sedimenter øker signifikant når vannstanden nærmer seg LRV.

Inntaket for tappetunnelen er nå bygd om. Målinger i februar 2011 viste redusert utspyling på lav vannstand i forhold til tidligere, noe som sannsynligvis kan tilskrives ombyggingen. Overføring av vann fra Tverrdalselva sammen med endring i manøvreringen av magasinet som reduserer periodene med lav vannstand, samt forbedringer på grunn av det nye inntaket, forventes å ville medføre at utspylingen til Nervatnet vil avta sterkt eller opphøre.

Mulige setninger på grunn av vannstandssenkingen

Fra hytteeierne langs Storvatnet er det blitt uttrykt uro for setninger som følge av reguleringen. Nordkraft har fått utredet setningsforholdene ved Storvatnet av Sweco Norge AS som har redegjort for situasjonen i rapport av 15. juni 2010.

Den marine grensen i området er på ca kote 70 m o.h. som betyr at sedimenter ikke har blitt avsatt imarint miljø. Sedimentene ved vannet er sammensatt av materiale i størrelse fra siltig finsand til grus og større blokker. I strandlinjen for HRV har finmaterialet blitt vasket ut og de øverste 3 m av magasinstranden består i dag av grus og blokker. Stedvis finnes lommer med større andel finkornig materiale. Terrenget i strandsonen rundt vatnet heller slakere en 1:2 og i magasinet heller stranden hovedsaklig 1:3, men er ofte slakere.

Setninger på bebyggelse kan opptre av følgende årsaker:

- Økning av ytre laster som ikke er aktuelt her
- Økning av laster som følge av grunnvannsenkning
- Setninger som følge av lav skråningsstabilitet eller overflatestabilitet
- Mulighet for utvasking av finstoff

Fagrapporten som er utarbeidet om temaet drøfter de enkelte setningsårsakene og konkluderer med at reguleringen av Storvatnet anses å ha hatt liten betydning for mulige setninger på bebyggelsen langs strandlinjen av følgende årsaker:

- Reguleringen har ikke gitt noen økning av ytre laster
- Setninger på grunn av økte laster til følge av grunnvannsenkning er lite sannsynlig ettersom uregulert vannstand var betydelig lavere enn dagens HRV. Dette betyr at eventuelle setninger var tatt ut før bebyggelsen ble etablert.
- Stabilitetsberegninger i de ugunstigste snittene i magasinet viser høy sikkerhetsfaktor mot setninger
- Det er ingen tegn på at finstoff blir vasket ut slik at grunnens bæreevne der bebyggelsen står er blitt svekket.

9.4 BIOLOGISK MANGFOLD

Oppdemmingen av Storvatnet har medført at en del vegetasjon rundt vatnet er blitt satt under vann. Det er ikke kjent eller forventet at denne vegetasjonen har vært forskjellig fra den man finner rundt vatnet i dag og som består av trivielle arter.

Det må forventes at reguleringen har hatt negativ innvirkning på fuglelivet i og omkring Storvatnet uten at det er kjent at det foreligger konkrete undersøkelser som dokumenterer endringene. For faunaen for øvrig er det ikke grunn til å forvente at reguleringen har hatt direkte innvirkning, eventuelt med unntak av oter og bever, men dette er det ikke konkret kunnskap om.

En så pass omfattende regulering vil nødvendigvis ha hatt negativ innvirkning på bunndyrfaunaen og andre organismer i vatnet og dermed også for fisk. Hvorvidt det har vært sjeldne arter som er blitt skadelidende, er ikke kjent. Status for fisk i vatnet i dag er beskrevet nærmere under kapittel 9.1.

9.5 ØVRIG MILJØ

9.5.1 Ferdsel

Ferdselen på vatnet både sommer og vinter har blitt skadelidende på grunn av reguleringen, om sommeren på grunn av den stedvis brede reguleringssonen, og om vinteren på grunn av vanskeliggjorte og mer usikre isforhold.»

(...)

« 10.3 VURDERING AV INNKOMNE KRAV

10.3.1 Fyllingsrestriksjoner/magasinrestriksjoner

Som avbøtende tiltak på grunn av erosjon og angivelig gjengroing av Nervatnet er det fremsatt krav om innføring av restriksjoner på magasininfyllingen i Storvatnet slik at Nordkraft skal pålegges å holde vannstanden i Storvatnet opp mot HRV, nærmere bestemt mellom kote 256,6 og 258,6 fra 1. juni til isleggingen om høsten (ca. 1. oktober), jf brev fra hytteeierforeningen til NVE av 28. mai 2004, s 5.

10.3.1.1 Fyllingsrestriksjoner som foreslått av hytteeierforeningen vil forhindre Nordkraft fra å utnytte LRV fullt ut

Pr i dag tappes det normalt ikke fra Storvatnet fra mai til oktober og Håkvik kraftverk kjører da kun på lokaltilsigget nedstrøms Storvatnet. Vannet når imidlertid likevel ikke HRV før tidligst i september – om overhodet. Oppfyllingen av Storvatnet skjer i videre i all hovedsak i to perioder, nemlig i periodene mai til august og oktober/november.

Dersom Storvatnet skal kunne nå en vannstand på 2 meter under HRV (HRV -2) allerede 1. juni, innebærer dette at deler av vinterproduksjonen må holdes tilbake. Dette vil være situasjonen selv om Nordkraft skulle få konsesjon til overføring av Tverrdalselva.

Med et krav om vannstand på HRV-2 m fra 1. juni vil det ikke være mulig å tappe Storvatnet ned til LRV. Nordkraft har foretatt en simulering av konsekvensene ved et krav om vannstand på minst HRV-3 m innen 1. juni. Nordkrafts beregninger viser at man for å nå et eventuelt slikt mål, ikke på noe tidspunkt vil kunne tappe Storvatnet lavere enn til kote 237, med andre ord 16 meter over gjeldende LRV.

Krav om sommervannføring tilsvarende HRV-2 m vil redusere tappemulighetene ytterligere. Å ta et slikt krav til følge vil innebære et inngrep i Nordkrafts mulighet til å utnytte fastsatt HRV/LRV som det ikke er rettslig adgang til å pålegge som ledd i en revisjon. Nordkraft viser her til NVEs presisering av rammene for revisjon (ovenfor under punkt 10.2) hvor det ble understreket at "Det kan ikke innføres restriksjoner på disponering av magasiner som innebærer at HRV og LRV normalt ikke utnyttes".

Nordkrafts simulering viser at innføring av et krav om vannstand på HRV-3 m fra 1. juni vil innebære en reduksjon på ca. 1,7 GWh midlere årsproduksjon. Dersom det omsøkte Nervatnet kraftverk tas med i beregningen vil det samlede produksjonstapet være på ca. 1,9 GWh midlere årsproduksjon. Et krav om sommervannføring på HRV-2 m ville igjen øke produksjonstapet betraktelig. Slike fyllingsrestriksjoner vil videre medføre en forskyvning av produksjon fra vinter til sommer, samtidig som muligheten til å optimalisere produksjonen over døgnet reduseres. Redusert evne til å kunne tilpasse seg etterspørsel og behov og prissituasjonen i markedet vil innebære betydelige økonomiske tap for Nordkraft.

10.3.1.2 Inngripende fyllingsrestriksjoner øker faren for overløp og tapt kraftproduksjon

Ved å ligge tett oppunder HRV allerede fra 1. juni vil videre faren for overløp fra Storvatnet øke. I slike situasjoner vil det normalt ikke være tilstrekkelig slukeevne i Håkvik kraftverk til at vannet kan

nyttiggjøres til kraftproduksjon og dette vannet vil således gå tapt. Kraftverket vil også være langt mer sårbart for produksjonstap som følge av både planlagte og uplanlagte produksjonsavbrudd. De opprinnelig foreslåtte fyllingsrestriksjonene vil således innebære betydelig tapt kraftproduksjon og økonomisk tap utover hva det er adgang til å pålegge en konsesjonær som ledd i en revisjon.

10.3.1.3 Manøvrering av Storvatnet ved overføring av Tverddalselva til Håkvikdalen

Parallelt med utarbeidelse av revisjonsdokument for revisjon av Håkvikvassdraget har Nordkraft søkt om konsesjon for overføring fra Tverrdalselva til Håkvikdalen. Overføringen vil medføre en betydelig økning av tilsiget til Storvatnet.

En økning av vanntilførselen til Storvatnet vil igjen medføre at de negative konsekvensene ved innføring av fyllingsrestriksjoner vil bli vesentlig redusert. Ved en overføring fra Tverrdalselva er derfor Nordkraft innstilt på å etterkomme kravet om å innføre fyllingsrestriksjoner i Storvatnet om sommeren.

Det foreslås å stoppe tappingen fra magasinet ved tappeperiodens slutt for å oppnå en større fyllingsgrad tidligere på sommeren. Nordkraft foreslår derfor som frivillig justering av manøvreringsreglementet at det fra 1. mai ikke skal tappes fra magasinet før vannstanden har nådd 5 m under HRV, og at denne vannstanden skal holdes som en minimumsvannstand frem til 1. oktober.

Beregningsmessig vil ikke endringene som er foreslått i manøvreringsreglementet medføre noen vesentlig nedgang i årsproduksjonen i gjennomsnitt over en årrekke. Generelt vil imidlertid en restriksjon på bruk av magasinet periodevis redusere Nordkrafts produksjonsfleksibilitet, slik at produsentens mulighet til å møte forbrukernes varierende etterspørsel etter kraft over døgnet og året reduseres.

Bilder av magasinet ved ulike vannstander er vist nedenfor. Foreslått minimum sommervannstand vil bli ca 1 m høyere enn vist på bilde HRV-5,8 m.

Overføring fra Tverrelva til Håkvikdalen og innføring av tapperestriksjoner i perioden 1. mai – 1. oktober vil etter Nordkrafts vurdering føre til en bedret situasjon i forhold til erosjon, friluftsliv, fiske mv. Videre må overføringen og endringen av manøvreringsreglementet forventes å ville medføre at utspylingen til Nervatnet vil avta sterkt eller opphøre. Forutsatt at avløpet i Tverrdalselva overføres til Håkvikdalen, er Nordkrafts vurdering at de økonomiske konsekvensene ved innføring av fyllingsrestriksjoner av det omfang som Nordkraft har foreslått, vil stå i et rimelig forhold til de miljøforbedrende virkninger tiltaket vil ha.

HRV - 5,8 m

HRV - 2 m

Vannstand: HRV - 26,5 m

HRV-22,1 m

HRV - 14,6 m

HRV - 7,8 m

10.3.2 Minstevannføring

Det er ikke framsatt noe krav om minstevannføring i revisjonskravet. Pålegg om minstevannføring og magasinrestriksjoner kan fastsettes hvor det foreligger "spesielle hensyn" for slike krav. Om slike tiltak er aktuelle, vil avhenge av områdets verdi og potensiale, hvilken virkning et avbøtende tiltak kan forventes å ville få og hvilket produksjonstap og kostnad tiltaket vil få. Som et eksempel uttalte Olje- og energidepartementet i vedtaket om revisjon av Vinstra-vassdraget (side 128):

"Det kan være aktuelt å pålegge minstevannføringer eller foreta justeringer av tidligere fastsatte minstevannføringer. En må imidlertid være varsom med å fastsette nye skjerpende vilkår om vannslipping. Dette er pålegg som vil kunne medføre store produksjonstap. Skjerpende vilkår om minstevannføring bør derfor kun fastsettes hvor spesielle hensyn tilsier slike pålegg".

Det kan imidlertid være stor forskjell mellom de enkelte vassdrag for når minstevannføring vil kunne avbøte oppståtte skader i særlig grad. De enkelte temaene hvor minstevannføring normalt vil avbøte skade, er oftest friluftsliv og landskap, reiseliv, fisk og fiske og naturmangfold. Etter Nordkrafts vurdering foreligger det ingen spesielle hensyn som gjør minstevannføring aktuelt i denne saken.

10.3.3 Fiskeforbedrende tiltak

I forbindelse med krav om åpning av revisjon har det også blitt fremmet krav om fiskeforbedrende tiltak. Nordkraft kan ikke se at det er grunnlag for slike tiltak. Reguleringenes betydning for fisket har vært tema i forbindelse med reguleringen av Håkvikvassdraget helt siden den første konsesjonen ble gitt i 1919. Det har hele tiden vært klart at reguleringene ville påvirke fisket negativt og i forbindelse med konsesjonssaken. I 1955 uttalte Hovedstyret i NVE til og med at det med den utvidede reguleringen syntes "å være fare for totalskade" på fisket.

På denne bakgrunn ble det i konsesjonen fra 1955 tatt inn et særlig vilkår (Post 15), hvor konsesjonæren plikter "årlig å sette ut yngel og/eller settefisk av laks og aure, eventuelt røye," etter departementets nærmere beslutning. Situasjonen for fiske er utredet i 2011 i forbindelse med søknad om konsesjon for overføring av Tverrdalselva. Konklusjonene som er gjennomgått i revisjonsnotatet side 18 flg. Det er videre i 2003-2004 etablert en gytedam med terskel til opphjelp av fisket i vannene i Sørbukta i Storvatnet.

Hensynet til fisket i vassdraget er dermed allerede ivaretatt i dagens konsesjon, samtidig som det faktisk har blitt gjennomført mer omfattende tiltak i vannene til fordel for fiske enn hva konsesjonsvilkårene krever.»

Behandlingsprosess

Kravet om revisjon av konsesjonsvilkår behandles etter bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven. Revisjonsdokumentet utarbeidet av Nordkraft ble mottatt 2.9.2011 og sendt på høring samtidig med konsesjonssøknaden for overføring av Tverrdalselva med frist 21.12.2012. Revisjonsdokumentet har vært kunngjort i Fremover. I løpet av høringsperioden har to eksemplarer av dokumentet vært lagt ut til offentlig gjennomsyn på rådhuset i Narvik. Det ble arrangert et felles folkemøte for revisjonen og konsesjonssøknaden 18.10.2012. Ved fristens utløp var det kommet inn 29 høringsuttalelser. Uttalelsene har vært forelagt tiltakshaver for kommentarer. Uttalelsene omfatter forhold som i hovedsak gjelder konsesjonssøknaden og virkninger av en eventuell overføring av Tverrdalselva. NVE avholdt befarings i Håkvikdalen 21.8.2014. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene som er relevante for revisjonssaken. Fullstendig oppsummering av høringsuttalelsene kan finnes i NVEs innstilling i konsesjonssaken (200700937-1.)

Narvik kommune (2.4.2013/200700937-101) ber om at man i tillegg til fyllingsrestriksjoner i Storvatnet vurderer minstevannføring fra Nervatnet til Håkvikelva.

Nordland Fylkeskommune (4.2.2013/200700937-94) anmoder om at NVE vurderer om det bør slippes minstevannføring i Håkvikelva for å ivareta allmenne interesser samt kravene i vannforskriften og naturmangfoldsloven.

Naturvernforbundet i Narvik (NiN) (5.12.2012/200700937-68) foreslår å endre bruken av magasinet Storvatnet og har fremsatt forslag om en regulering i Storvatnet på bare 4-5 m, mot dagens regulering på 35,6 m. I tillegg foreslås det at det bygges et nytt kraftverk på tunnelen fra Storvatnet med kapasitet til å ta unna flommer og videre at det må slippes minstevannføring fra Nervatnet.

Håkvikdal hytteforening (11.12.2012/200700937-70) mener at det vil være fullt mulig å forbedre forholdene vesentlig i anlegget og Storvatnet spesielt, uten å overføre vann fra Tverrdalselva. Erosjonsproblematikken i Storvatnet, herunder setninger, er ikke tilstrekkelig hensyntatt.

Narvik og Omegn Jeger- og Fiskeforening (17.12.2012/200700937-75) foreslår også høyere vannstand i Storvatnet og minstevannføring til Håkvikelva.

Beisfjord Grunneierlag v/Roald Jørgensen (7.1.2013/200700937-85 og 20.1.2013/200700937-91) påpeker at Nervatnet er blitt et sedimentbasseng med liten buffer og som medfører stor vannstandsvariasjon over døgnet. Storvatnet har fått større magasinivolum pga. erosjon fra Kvittforselva og sedimentene er ført videre til Nervatnet. Vassdraget karakteriseres som en miljøkatastrofe.

Oddbjørn og Sissel Einarsen (20.12.2012/200700937-79) viser til at Storvatnet er sterkt regulert med stor senkning og at Nervatnet er fylt opp av sand fra Storvatnet.

Terje Hanssen (21.12.2012/200700937-80) påpeker at et nedtappet Storvatn er svært negativt, og representativt for skadene i dalen på grunn av kraftutbygging. Et nedtappet Storvatn er den viktigste årsaken til at det ble fremmet krav om revisjon fra lokale aktører.

Randi og Steinar Dalbu (29.1.2013/200700937-92) viser til at de i sin tid var for at det ble åpnet en revisjonssak på grunn av Storvatnet, men er nå imot utbygging etter foreliggende planer og sterkt imot flere naturinngrep i Håkvikdalen. De påpeker at regulanten tapper Storvatnet på en annen måte enn tidligere med resultat at vannstanden er lavere på sommeren enn før. Bruk av magasinet kun til vinterstrøm foreslås som en løsning. De etterlyser fisketiltak i Storvatnet hjemlet i konsesjonen pkt 15 og stiller seg undrende til Nordkrafts påstand om at det er gjennomført mer omfattende tiltak i vannene enn det vilkårene krever.

Reguleringssonen i Storvatnet bærer preg av til dels omfattende erosjon og utvasking etter lang tids regulering. På enkelte plasser er det svært mye som er rast ut og som er meget godt synlig. Nordkraft påstår at det ikke er fare for ytterligere utrasing, men denne påstanden er de svært skeptisk til. Den største erosjonen skjer mellom kote 220 og 240. Dersom Nordkraft fortsetter å tappe Storvatnet ned til kote 223 vil det meste av løsmassene under kote 235 vaskes ut samt heve bunnen av vannet. For å forbedre forholdene i og rundt Storvatnet foreslår de følgende tiltak:

- Ny LRV på kote 235 og fylling til minimum kote 256 om sommeren.
- Gytteforholdene i Storvatnet må kartlegges nærmere og det må legges til rette for fortsatt gode forhold.
- Dersom det ikke blir bygd kraftverk på tappetunnelen fra Storvatnet må den gamle tunnelen åpnes slik at elven mellom Storvatnet og Nervatnet kan fungere som tappeløp.

I tillegg til ovennevnte uttalelser mottok NVE i 2010 en uttalelse fra **Håkvik velforening** (200702230-56) til revisjon av konsesjonsvilkårene. De ønsker at minstevannslipp vurderes for Håkvikelva fra Nervatnet. Ønsket er begrunnet i muligheten for bedre vilkår for bekkørret og anadrome fiskearter. Før utbyggingen var Håkvikelva en god lakse- og sjørretelva. Det går i dag litt sjørret opp i elva, men undersøkelser har vist at vannstanden er for liten for vellykket gyting. Fiske etter bekkørret er populært blant barn i Håkvik, men spesielt bunnfrysing truer bestanden.

Vurdering av revisjonsdokumentet

I vedtaket om åpning av revisjonssak (200402656-8) ble det lagt mest vekt på utfordringene med lav sommervannstand og erosjonsproblematikk i Storvatnet. Krav om minstevannføring knyttet til Håkvikelva nedstrøms Nervatnet fremkom først under høringen av revisjonsdokumentet. I revisjonsdokumentet har Nordkraft på generelt grunnlag kommentert behov for en ev. minstevannføring. Revisjonsdokumentet viser til, og nytter i stor grad informasjon som er fremskaffet gjennom søknaden for en overføring av Tverrdalselva til Håkvikdalen.

Vurdering av innkomne krav

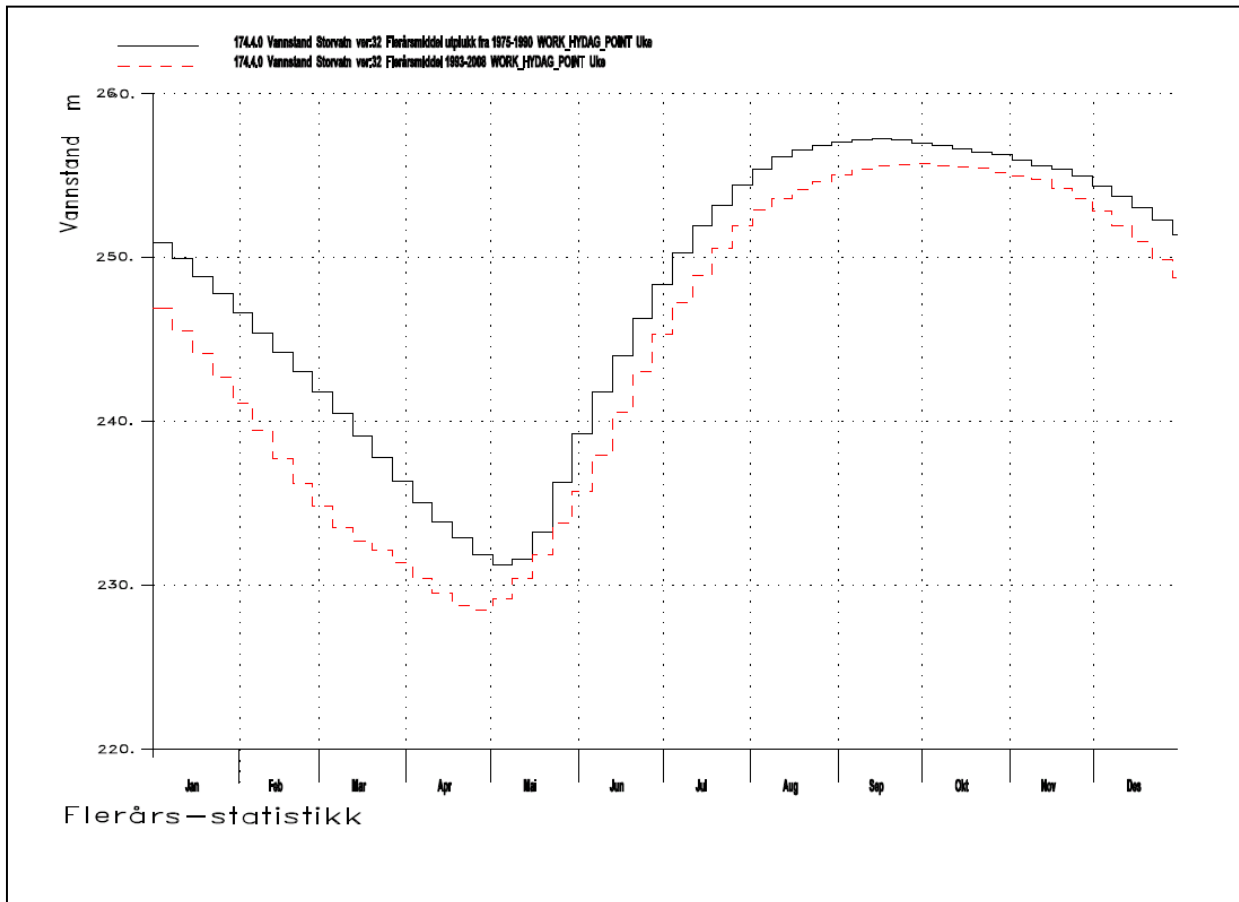
Restriksjoner på magasinfyllingen i Storvatnet av hensyn til erosjon, friluftsliv og landskapsopplevelse.

Kravstillerne mener at det må innføres restriksjoner på driften av magasinet som sikrer en viss vannstand i Storvatnet i sommerhalvåret. Kravene er konkrete og innebærer forslag om å redusere reguleringen fra 32,6 m til 4-5 m, forslag om en ny LRV på kote 233 mot dagens på kote 221 (begge referert til nytt høydesystem) og forslag om en vannstand på HRV-2 m fra 1. juni og fram til islegging i oktober.

Erosjonsproblemene i Storvatnet står sentralt for kravet om fyllingsrestriksjoner. Kravstillerne hevder at disse problemene har blitt større enn forutsatt ved konsesjonsbehandlingen i 1955. Det hevdes at magasinet tappes på en annen måte i dag enn i tidligere tider. Sommervannstanden i magasinet er generelt lavere nå enn før og det skaper problemer for bruken.

Nordkraft viser til at reguleringsgrensene ikke er gjenstand for endring i forbindelse med en revisjon. Å gi et pålegg om å være oppe tidligere og ligge høyt med vannstanden er det samme som å redusere magasinet betydelig. Forslaget om å redusere magasinkapasiteten og bygge kraftverk på tunnelen mellom Storvatn og Nervatnet er ikke økonomisk realiserbart. Uten magasin i Storvatn vil også dagens Håkvik kraftverk måtte øke slukeevnen betydelig for å unngå store flomtap ved Nervatnet.

Nordkraft bekrefter at det synes å ha skjedd endringer i tappemønsteret etter 1990 en gang da den nye energiloven trådte i kraft. De høye sommervannstandene går markant ned, noe som klart fremgår av Figur 1.

Figur 1. Vannstand i Storvatnet (flerårsmiddel) for periodene 1975-1990 (—) og 1993-2008 (---). Kilde: Nordkraft.

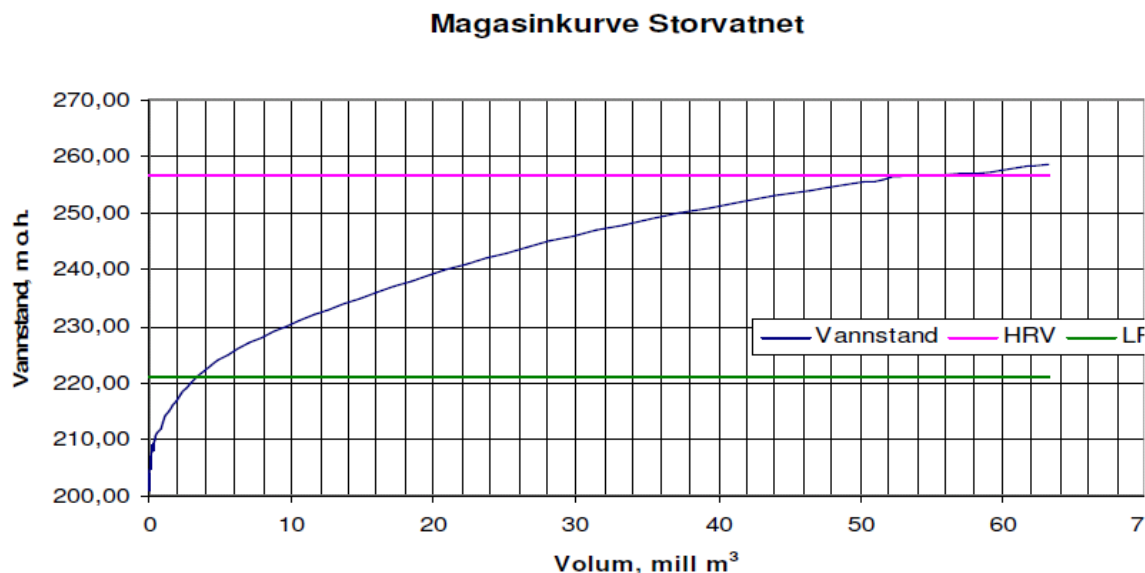
Nordkraft viser til at erosjonsproblematikken er beskrevet detaljert i revisjonsdokumentet og fagrapporter. Omfattende erosjon i magasinet er dokumentert. I hele magasinet har det vært en omlagring av finmasser fra høyere nivå og ned mot bunnen av magasinet. Det er særlig under vannstand kote 230 at det har vært stor pålagring av masser. Magasinvolumet har imidlertid ikke økt signifikant slik det hevdes av enkelte høringsparter. En heving av bunnen med 11 m er dokumentert i området ved Kvitforselva og skyldes lokal naturlig erosjon ved stor flom i denne elva på blottlagte bunnsedimenter. Erosjon er en klassisk utvikling i et magasin med slike bunnforhold. Grunnvannserosjon som følge av rask nedtapping er spesielt utpreget i Storvatnet.

Erosjon er et kjent problem i regulerte vassdrag og en vanlig følge av reguleringer. Mindre erosjonsproblemer er av privatrettslig karakter som forutsettes ivaretatt i vassdragsskjønn. Erosjon av større omfang vurderes å være av allmenn interesse. NVE anser erosjonsproblemene i Storvatnet til å være av allmenn interesse og et forhold som inngår i revisjonen.

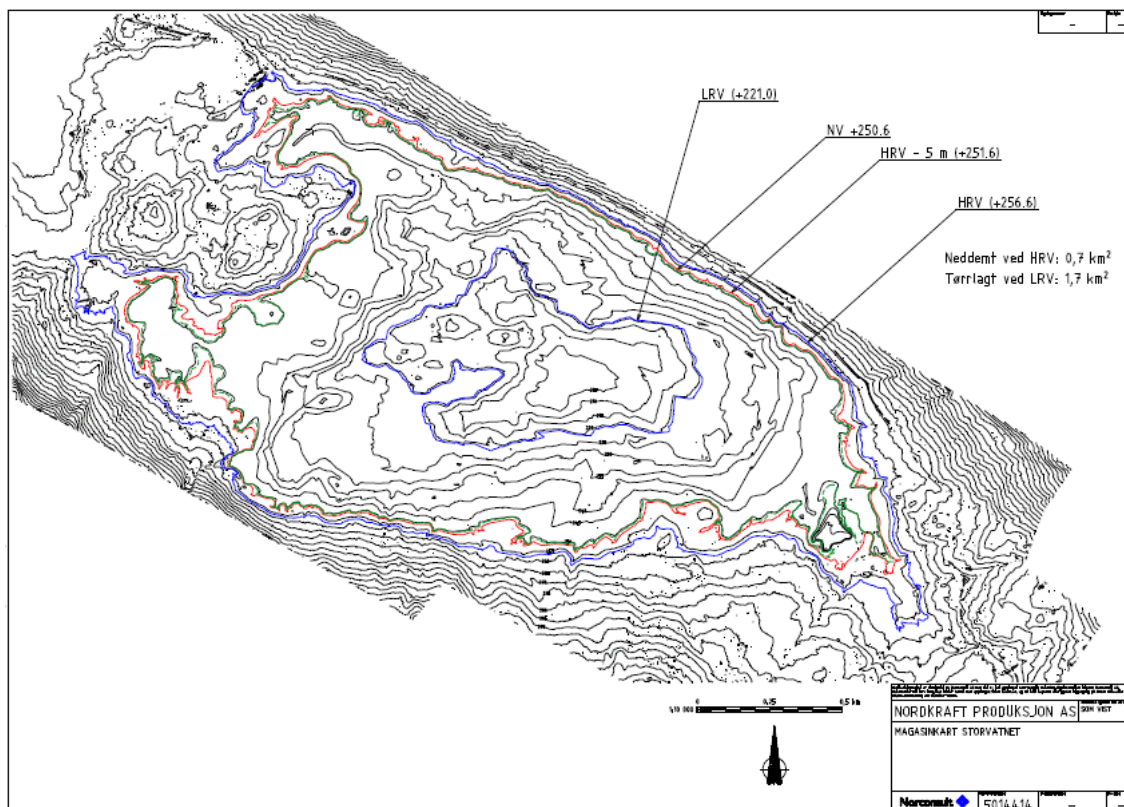
NVE registrerer at Håkvikvassdraget er kraftig regulert. Storvatnet har en reguleringsgrad på 67 %. Reguleringene som ble gjennomført i vassdraget før 1955 hadde mindre konsekvenser enn nedtappingen av Storvatnet i 1955 og senere. Det tidligere kraftverket ved Nervatnet (Mølnfoss kraftverk) nyttet vann fra Storvatnet gjennom en rørgate i dagen og ga dermed minimal nedtapping av Storvatnet.

I dag tappes Storvatnet ned til nær LRV hvert år (35,6 m senkning av totalt 49 m). Som det fremgår av magasinkurven og magasinkartet er restmagasinet under LRV svært begrenset (Figur 2 og Figur 3). Håkvik kraftverk er i drift gjennom hele året. Ifølge informasjonen i revisjonsdokumentet tappes det normalt ikke fra Storvatnet fra mai til oktober og Håkvik kraftverk kjører da kun på lokaltilsiget

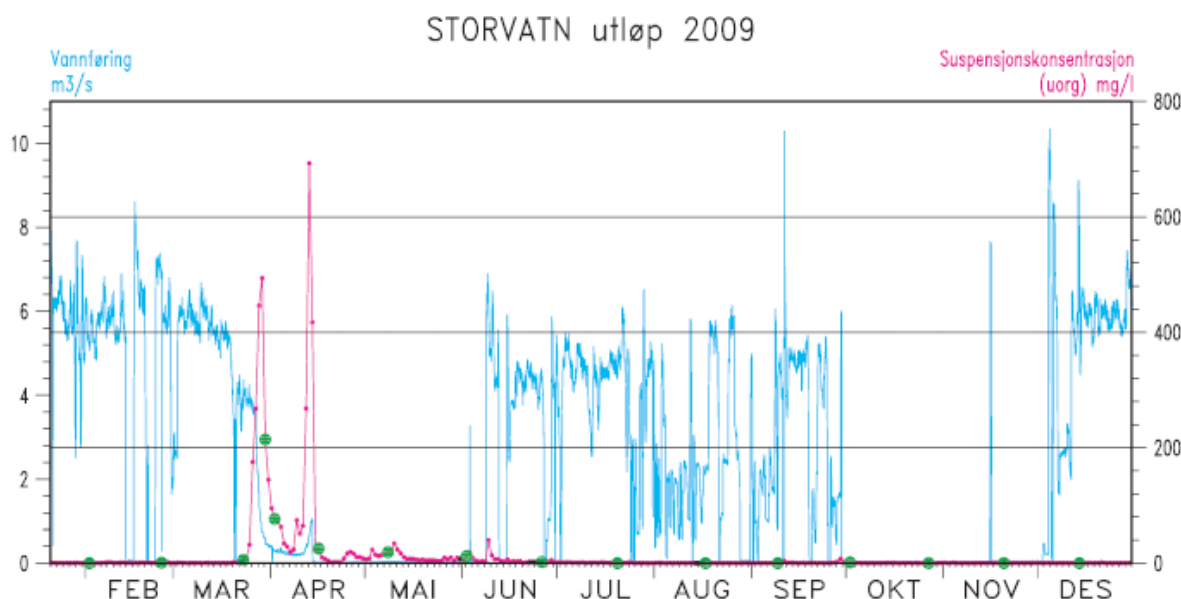
nedstrøms Storstvatnet. Storstvatnet når imidlertid likevel ikke HRV før tidligst i september – om overhodet. Det fremgår imidlertid av foreliggende vannføringskurver for utløp av Storstvatnet, fra blant annet erosjonsrapporten, at det også kan foregå betydelig tapping om sommeren enkelte år (Figur 4). Vi finner det derfor naturlig å anta at Nordkraft tapper Storstvatnet når tilsigsforholdene og strømprisen tilsier, da det pr. i dag ikke er tapperstriksjoner av noe slag.

Figur 2. Magasinkurve for Storstvatnet basert på oppdatert magasinkart.

Figur 3. Oppdatert magasinkart 26.5.2010.

Figur 4. Tappekurve for utløp Storevatn i 2009 som blant annet viser at det ble tappet fra magasinet i hele sommerperioden.

NVE er av den oppfatning at de miljømessige konsekvensene av dagens regulering av Storvatn er relativt store sammenliknet med andre regulerte vassdrag som ligger i tilsvarende områder med utstrakt allmenn bruk og ferdsel. Det som skiller Storevatn fra andre magasin som også er betydelig nedtappet vinterstid er den langsomme oppfyllingen om våren /sommeren. Dette medfører store, tørrlagte arealer i en tid på året hvor bruken av Storvatnet og Håkvikdalen generelt er størst (Figur 5Figur 6). Dagens manøvreringsregime uten restriksjoner medfører også en stor erosjonsbelastning, spesielt på lavere vannstandsnivå, med aktive raviner osv. Virkningene av reguleringen er etter vårt syn relativt store sett opp mot en produksjon på 45 GWh.

Nordkraft er innstilt på å etterkomme kravet om å innføre fyllingsrestriksjoner i Storvatnet om sommeren under forutsetning av at Tverrdalselva overføres til Håkvikdalen. Nordkraft foreslår at det fra 1. mai ikke skal tappes fra magasinet før vannstanden har nådd 5 m under HRV, og at denne vannstanden skal holdes som en minimumsvannstand frem til 1. oktober.

Figur 5. Storvatnet 30.6.2008 sett mot Sjursheim og indre Håkvikdalen. Stein med pil viser vannstandsnivå 253,2, dvs 5,4 m under HRV (gammelt høydesystem.) (Foto: NVE)

Figur 6. Sedimenter i syd-vestre del av Storvatnet 30.6.2008. (Foto: NVE)

I vår innstilling i saken om overføring av Tverrdalselva har vi konkludert med at de positive virkningene av en overføring ikke overstiger de negative og har derfor anbefalt at det ikke gis tillatelse til en overføring. Vi legger dette til grunn i den videre diskusjon om magasinrestriksjoner i Storvatnet.

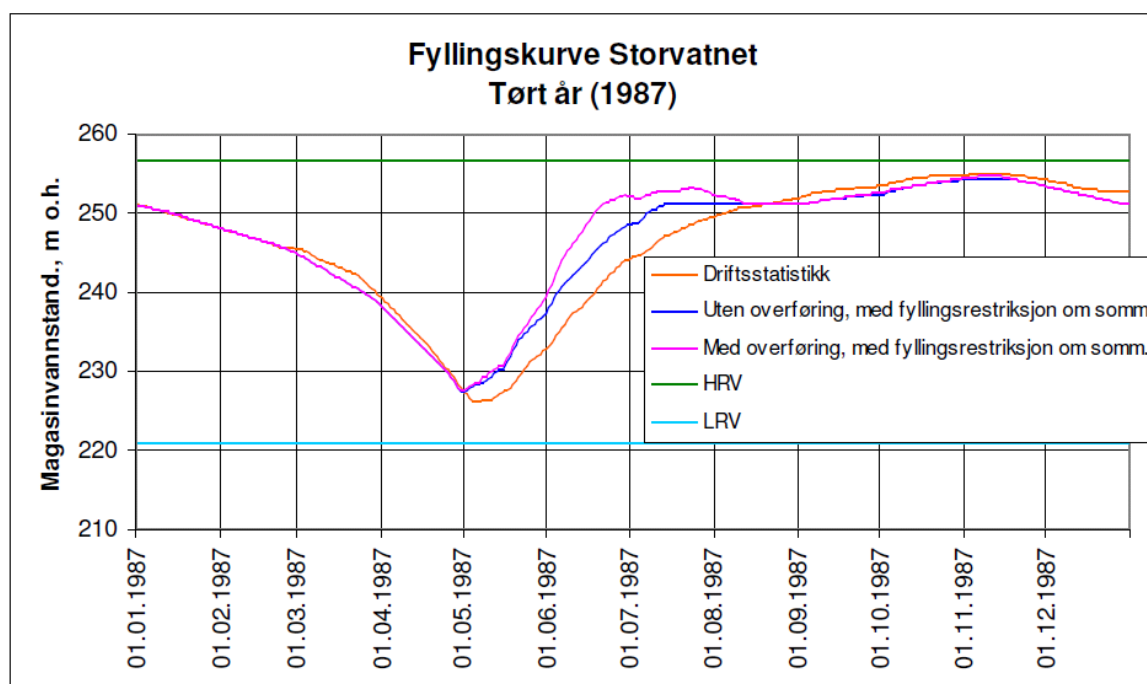
Nordkraft har utarbeidet kurver som viser mulige virkninger for vannstanden i Storvatnet som følge av magasinrestriksjonene de har foreslått. Hvor raskt man når HRV -5 m vil variere fra år til år og avhengig av tilsiget. Enkelte år vil man kanskje ikke nå HRV -5 i det hele tatt innen oktober, men generelt vil fyllingsforholdene, med unntak av våte år, bli bedre enn de er i dag dersom det legges restriksjoner på bruken fra vårflommens begynnelse og frem til oktober. Fyllingskurve for Storvatnet i henholdsvis et tørt år og et år med gjennomsnittlig tilløp er vist i Figur 7 Figur 8. Av disse kurvene fremgår det at en restriksjon på Storvatnet sommerstid i tråd med Nordkrafts forslag, men uten overføring av mer vann, vil medføre at man i et år med gjennomsnittlig tilsig vil nå HRV -5 m medio juli. Dette er ca. 1 måned tidligere enn dagens situasjon. I et vått år vil ikke fyllingsrestriksjoner ha vesentlig betydning for oppfyllingen.

Kravene om en vannstand på HRV -2 fra 1. juni vil etter NVEs syn innebære begrensninger i bruken av magasinet som ligger utenfor rammene for en revisjon. En slik restriksjon vil, ifølge Nordkraft, medføre at vannstanden i magasinet aldri vil kunne være lavere enn 16 m over LRV og faren for flomtap vil øke. En slik restriksjon vil i praksis være en heving av LRV.

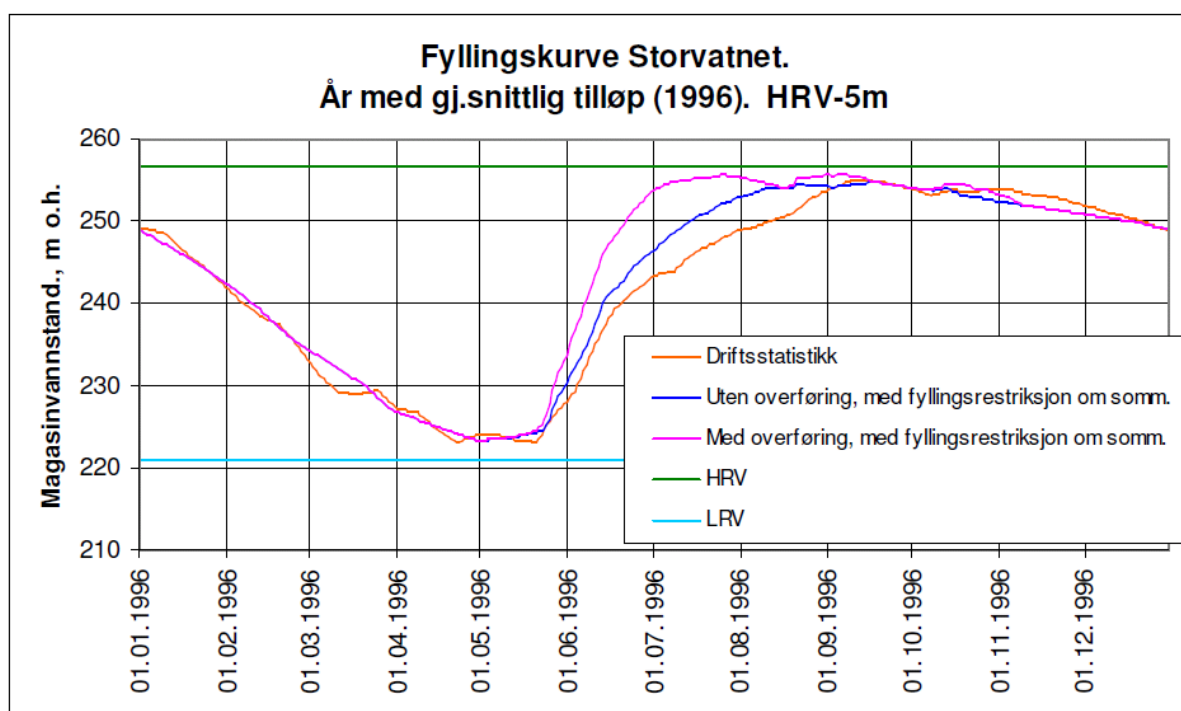
Etter NVE syn vil en magasinrestriksjon om sommeren som innebærer at Nordkraft må prioritere oppfylling Storvatnet i sommerperioden frem til vannstanden når HRV -5 m, bidra til å bedre situasjonen betraktelig med tanke på bruken av magasinet, landskap og erosjonsforhold med unntak av enkelte år. Ut fra dybdekartet og bilder er det tydelig at det ved HRV -5 m blir relativt store areal som blir vanndekket (jf. Figur 3 og Figur 9). HRV -5 balanserer etter NVE syn behovet for miljøforbedringer og behovet for å ha noe ledig kapasitet i magasinet for å redusere mulighetene for flomtap. Det er ingen restriksjoner på bruken av magasinet i vinterperioden da reguleringsevne er viktigst.

Kostnadene i tapt produksjon ved den foreslåtte restriksjonen er estimert av Nordkraft til ca. 1 GWh pr år. Tapet ved en restriksjon blir moderat fordi magasinvolument er stort i forhold til tilløpet. En restriksjon vil imidlertid redusere den fleksibiliteten man i dag har til å kunne produsere kraft når kraftprisene tilsier det. Til sammenlikning vil et absolutt krav om en vannstand 1. juni på HRV -3 m gi en redusert produksjon på 1,7 GWh. Et slikt krav vil i tillegg medføre at Storvatnet ikke kan tappes under kote 237. Krav om HRV -2 m vil medføre ytterligere redusert produksjon og fleksibilitet uten at dette er nærmere beregnet.

Erosjonsrapporten (NVE. Oppdragsrapport serie A nr 4 2011) konkluderer med at et manøvreringsregime som ikke senker vannstanden ned til like lave vannstander som under dagens regime, vil redusere erosjonsbelastningen på bunnsedimentene i reguleringssonen. Utspylingen av bunnsedimenter gjennom tappetunnelen til Nervatn vil avta sterkt eller opphøre. Det vil imidlertid fortsatt tilføres en viss mengde finpartikler fra den aktive delen av reguleringssonen som ligger lavere enn uregulert normalvannstand. Det konkluderes også med at utspylingen fra Storevatn til Nervatn ble redusert betraktelig etter oppgraderingen av inntakskonstruksjonen i Storvatnet i 2010.

Figur 7. Fyllingskurve for Storvatnet i et typisk tørt år med og uten en overføring av Tverrdalselva og magasinrestriksjoner

Figur 8. Fyllingskurve for Storvatnet i et år med et gjennomsnittlig tilløp, med og uten en overføring av Tverrdalselva og magasinrestriksjoner.

Figur 9. Storvatnet ved en vannstand på **HRV -5,8 m**.

Basert på informasjonen i revisjonsdokumentet og fagrapportene på erosjon og sedimentasjon synes de største erosjonsbelastningene å skje på de laveste vannstandene. Magasinrestriksjoner om sommeren vil redusere erosjonsproblemene noe i denne perioden, men vil fortsatt vært tilstede under vintertappingen. Da magasinvolument ned mot LRV er veldig begrenset og erosjonsproblemene betydelige, vil NVE be Nordkraft om å gjøre en grundig vurdering av behovet for å tappe magasinet ned mot LRV.

NVE vil etter en samlet vurdering anbefale at det innføres magasinrestriksjoner for Storvatnet uavhengig av om Tverrdalselva overføres eller ikke. Vi foreslår følgende restriksjon:

«Fra 1.mai og frem til vannstanden i Storvatnet har nådd kote 251,6 (HRV-5 m) tillates ikke tapping. Denne vannstanden holdes som en minimumsvannstand frem til 1.10. Mellom 1.10 og 1.5 disponeres magasinet etter kraftverkets behov.»

Vi er klar over at virkningene av en slik restriksjon, uten overføring av vann fra Tverrdalselva, vil variere fra år til år avhengig av nedbøren og at man i enkelte år ikke vil nå HRV -5 i sommerperioden til tross for lagring av alt tilsig fra vårflommens begynnelse. Vi forventer allikevel at en slik restriksjon vil føre til en generell bedring sammenliknet med dagens forhold hvor Storvatnet tidvis tappes om sommeren. Det vil være naturlig å følge opp virkningene av en slik magasinrestriksjon for landskap, erosjonsforhold og biologi. Oppfølgende undersøkelser kan pålegges med hjemmel i de reviderte konsesjonsvilkårene. Gjennom standardvilkår for terskler m.v. kan konsesjonæren pålegges å bekoste erosjonssikringsarbeid eller delta med en del av utgiftene forbundet med disse.

NVE gjør oppmerksom på at post 4 i manøvreringsreglementet gir muligheter for å få justert LRV om nødvendig.

Forhold i Nervatnet

Nordkraft har en konsesjon på regulering av Nervatnet som et magasin med reguleringshøyde 2,5 m (kgl.res 25.8.1989). Det er pr. i dag ingen formelle restriksjoner på bruken av magasinet. Nordkraft har en selvpålagt vannstandgrense om våren i hekketiden for vanntilknyttet fugl. Vannstanden i Nervatnet skal i perioden 1.5-31.8 holdes mellom kote 218,3 og 217,6, altså en regulert sone på 70 cm over disse fire måneder, mot normalt 2,5 m (218,6/216,1).

Det er klart dokumentert at det føres sedimenter fra Storvatnet til Nervatnet. Dette har med stor sannsynlighet vært en prosess som har pågått siden økningen av reguleringen i 1957, forutsatt at man er nede rundt LRV i Storvatnet når tapping skjer.

Nordkraft endret i 2010 inntakskonstruksjonen i Storvatnet. Målinger av sediment-transporten før og etter dette tiltaket har vist at massetransporten til Nervatnet ved tapping på lave vannstander er blitt betydelig redusert. Det er en stor naturlig sedimenttilførsel fra breelvene direkte til området hele sommeren og det er dokumentert at det er dette fenomenet som i dag blakker vannet i Nervatnet, og i mindre grad tapping fra Storvatnet. Tappevann fra Storvatnet om sommeren er helt rent når det tappes fra høy vannstand i Storvatnet, og bidrar således til å bedre forholdene i Nervatnet i slike perioder.

NVE anbefaler at Nordkrafts selvpålagte restriksjonen, som innebærer en stabil vannstand i Nervatnet i hekkeperioden for vanntilknyttet fugl, tas inn i vilkårene.

NVE konstaterer at problemene med stor sedimenttilførsel fra Storvatnet til Nervatnet i stor grad har funnet sin løsning gjennom å endre inntakskonstruksjonen i Storvatnet. Anbefalte magasinrestriksjon vil redusere sedimenttilførselen ytterligere. Eventuelle fysiske tiltak for å redusere volumet av pålagrede masser i Nervatnet kan pålegges i medhold av standardvilkår for terskler m.v, jf. merknader om dette ovenfor. Behovet og mulighetene for eventuelle tiltak vil måtte avgjøres av NVEs miljøtilsyn etter en konkret vurdering.

Minstevannføring i Håkvikelva

Flere høringsparter mener det bør slippes minstevannføring til Håkvikelva, og viser til at det var en god sjørretbestand i elva før reguleringen. Fylkesmannen i Nordland anfører at behovet for slipp av minstevannføring fra Nervatn til Håkvikelva bør vurderes i sammenheng med kravet om å oppnå miljømålet godt økologisk potensial.

En minstevannføring må eventuelt slippes fra Nervatnet som er inntaksmagasin til Håkvik kraftverk. Håkvikelva nedstrøms Silvatnet er definert som naturlig vannforekomst og miljømålet er satt til god økologisk tilstand. Dagens tilstand er dårlig. Foreslåtte tiltak på denne strekningen er slipp av tilstrekkelig minstevannføring (miljøbasert vannføring) for å ivareta sjørretens behov og et viktig område med flommarksskog. Terskler er også nevnt som tiltak.

Håkvikvassdraget ble gitt prioritet 1.2 i den nasjonale revisjonsrapporten («*Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering*», NVEs rapport 49/2013). Begrunnelsen for en 1.2 prioritering er knyttet til landskap og friluftslivsverdier i områdene fra Storvatn og innover i dalen. Håkvikelva er ikke omtalt i lakseregisteret, men sjørret går opp til Silvatnet, en strekning på ca. 4,5 km. Oppvekstforholdene er dårlig på grunn av begrenset vannføring i elva. Det antas at det ikke er noen selvreproduserende bestand.

Det er ingen krav til slipp av minstevann i konsesjonen. Vannføringsforholdene i vassdraget før og etter Håkvikutbyggingen er vist i Tabell 1. Av tabellen fremgår det at midlere vannføring i Håkvikelva i dag er 0,45 m³/s målt ved sjøen.

Tabell 1. Vannføringsforholdene i Håkvikelva før og etter utbygging

	<u>Utløp Nervatnet</u>	<u>Utløp i fjorden</u>
<u>Før utbygging, m³/s:</u>		
Midlere avløp	2,85	3,25
Alm. lavvassføring	0,20	0,23
Q95 vinter	0,11	0,13
Q95 sommer	1,08	1,23
<u>Driftsperioden, m³/s:</u>		
Midlere avløp	0	0,40
Overløp fra Nervatnet, middel	0,05	0,05
Sum ved fjorden, middel	0,05	0,45

Minstevannføring er en del av manøvreringsreglementet og dermed forhold som kan tas opp til revisjon. Flere steder i Ot.prp.nr. 50 (1991-1992) (bl.a. s 11, 47 og 110) er det imidlertid presisert at dette må vurderes restriktivt dersom det medfører tapt produksjon. Delvis fordi det kan føre til store inntektstap for regulanten, men i første rekke fordi det fører til redusert krafttilgang. Det må også tas hensyn til at reguleringene har pågått over lang tid og at miljøet har tilpasset seg forholdene. I de nasjonale føringene for vannforvaltningsplaner i vassdragene med kraftproduksjon (24.1.2014) trekkes regulerbarhet frem som en viktig nasjonal interesse som må tas hensyn til når miljømål settes. I den nylig vedtatte energimeldingen (Stortingsmelding 25, 2015-2016) påpekes igjen viktigheten av tilgang på regulerbar kraft i et nasjonal og internasjonalt energimarked der mye av ny energiproduksjon er uregulerbar.

En minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring hele året (0,20 m³/s) i Håkvikelva sluppet fra Nervatnet vil, basert på et enkelt overslag, medføre en redusert produksjon i Håkvik kraftverk i størrelsesorden 3 GWh/år regulerbar kraft. I tillegg vil et krav om et permanent vannslipp til Håkvikelva fra Nervatnet medføre at det i perioder må tappes fra Storvatnet for å oppfylle kravet. Dette vil medføre at oppfyllingen av Storvatnet vil ta lenger tid.

Etter NVEs syn vil fordelene med slipp av vann til Håkvikelva ikke stå i forhold til den tapte produksjonen ved et slikt slipp. NVE konstaterer at en minstevannføring vil kunne bedre forholdene for fisk, men kan ikke se at det er knyttet verdier og allmenne interesser til elva som tilsier at vannslipp bør prioriteres. Etter vårt syn bør oppfylling av Storvatnet prioriteres i denne saken.

Tiltak for å forhindre fare for setningsskader

Det er fremmet krav om tiltak for å hindre setningsskader.

Nordkraft viser til at fagrapporten på erosjon har konkludert med at setninger ikke vil være et problem langs Storvatnet. Fagrapporten er utarbeidet av Sweco og datert 15.6.2010. Fra rapporten referer vi konklusjonen i sin helhet:

«Som konklusjon er regulering av Storvatnet ansett å ha hatt liten betydning for å gi setninger på bebyggelse langs strandlinjen.

- *Reguleringen har ikke gitt noen økning av ytre laster innom påvirkningsområdet til bebyggelsen.*
- *Setninger p.g.a økede laster til følge av grunnvannsenkning er lite sannsynlig ettersom uregulert vannstand var betydelig lavere enn dagens HRV hvilket betyr at eventuell setning var tatt ut før bebyggelsen ble etablert.*
- *Stabilitetsberegning i de ugunstigste snittene i magasinet gir høy sikkerhetsfaktor, hvilket betyr at skjærspenninger ikke er mobiliserte.*
- *Ingen tegn på at finstoff blir vasket ut fra jordprofilen så langt fra strandlinjen at det påvirker fundament til bebyggelse.»*

Basert på konklusjonene fra ovennevnte rapport mener NVE at sannsynligheten for setninger langs Storvatnet er begrenset. Eventuelle setninger og tiltak forbundet med dette er for øvrig å anse som et forhold av privatrettslig karakter som må finne sin løsning gjennom avtaler eller skjønn.

Midler til fiskebiologiske tiltak

Det er fremmet krav om fiskeforbedrende tiltak i Storvatnet uten at dette er konkretisert noe nærmere.

Nordkraft mener at hjemmelen for å ivareta fiskeforholdene er på plass. Når det gjelder tiltak som er utført så er det fiskedammen i Sørbukta man sikter til. Eventuelle avbøtende tiltak skal pålegges regulanten etter faglig begrunnelse fra FM, som igjen er avhengig av at det tas initiativer fra brukerne og interessegrupper. FM er altså faginstans og kan gi regulanten pålegg. Det er ikke kjent at slike pålegg er kommet i den tiden reguleringen har bestått.

NVE vil påpeke at vilkår for reguleringskonsesjonen for Håkvikreguleringen, i post 15, gir vedkommende departement muligheten til å pålegge konsesjonæren tiltak for fremme fisket. Etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement kan tiltak som utsetting av yngel og/eller settefisk av laks og aure, eventuelt røye, videre bygging av fiskesperrer foran tappelukene samt gjennomføring av fiskeribiologiske undersøkelser i reguleringsområdet pålegges. Hjemmelen for å kunne pålegge fiskeforbedrende tiltak har således vært tilstede i eksisterende vilkår siden konsesjonene ble gitt.

I forbindelse med revisjonen vil eksisterende miljøvilkår bli modernisert slik at disse blant annet blir i tråd med gjeldende standard naturforvaltningsvilkår. Vilkårene vil fortsatt gi hjemmel for å kunne pålegge miljøundersøkelser, fiskeutsetting osv. Et eventuelt pålegg vil først kunne gis etter en konkret kost/nytte vurdering av hjemmelshaver.

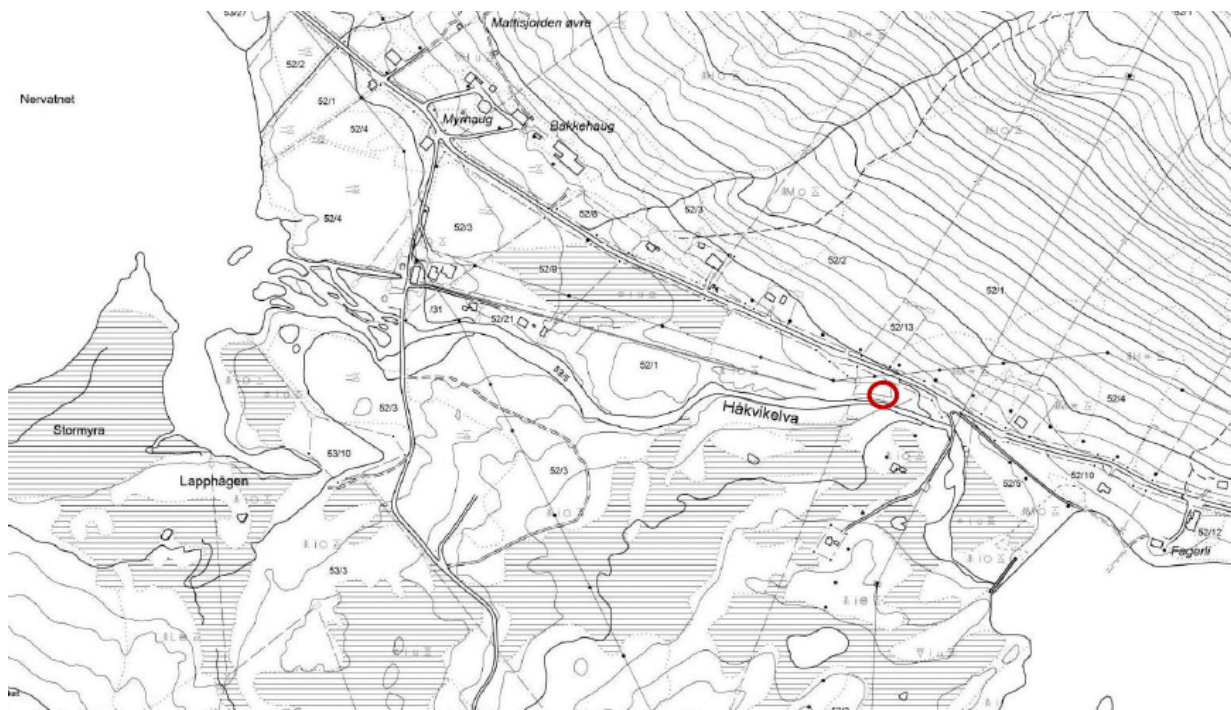
Åpning av tappeløp fra Storvatn

Det er fremmet forslag om at den gamle tunnelen mellom Storvatnet og Nervatnet som i dag ikke er i drift åpnes slik at elven mellom disse vannene fungerer som «reguleringstunnel».

Det er to tunneler inn i Storvatnet i dag. Den eldste av tunnelene kan senke Storvatnet med 13 m, men er støpt igjen. Dagens tunnel for regulering av Storvatnet kan senke Storvatnet med 29,6 m. En gjenåpning av den gamle tunnelen vil kunne gi vann fra utløpet av tunnelen og ned til Nervatnet (Figur 10). Et slikt slipp vil bare være aktuelt fra Storvatnet ned til 13 meter under HRV, deretter må en over på den andre tunnelen. Tapping av vann fra HRV og ned 13 meter skjer normalt i sommerhalvåret.

Nordkraft mener forslaget om å åpne den gamle tunnelen slik at elven kan nyttes kan være et godt tiltak, men at dette utredes nærmere først.

Et slikt tiltak vil etter NVEs syn kunne ha positive virkninger for både landskap og biologiske forhold. Det er imidlertid vesentlig å få vurdert hvordan et slikt tiltak vil fungere i forhold til tappingen av Storvatnet. NVE anbefaler at Nordkraft utreder dette tiltaket nærmere.

Figur 10. Rød ring viser mulig slippunkt for vann ved en ev. åpning av gammel tunnel.

Vurdering av foreslåtte miljømål i forvaltningsplanen fra Nordland vannregion

Håkvikdalen med sine vann og vassdrag inngår i Nordland vannregion. Nordland fylkeskommune er vannregionmyndighet. Forvaltningsplan med tiltaksprogram for perioden 2016-2021 ble oversendt fra fylkeskommunen til KLD for sentral godkjenning 9.12.2015. Miljømålet for 2021 er, med ett unntak, satt til godt økologisk potensial for vannforekomstene som er påvirket av Håkvikreguleringen, både elvestrekninger og vann. Håkvikelva nedstrøms Silvatnet (vannforekomst 174-116-R) er definert som naturlig vannforekomst og miljømålet er satt til god økologisk tilstand. Foreslåtte tiltak er stabil minstevannføring, terskler og problemkartlegging. I Storvatnet er tappe- og fyllingsrestriksjoner foreslått som tiltak av hensyn til økologien i innsjøen. Det konkrete miljømålet for Storvatnet og Nervatnet er å sikre forhold som gir selvreproduserende og høstbar bestand av ørret og røye, og å oppnå bedre vekst og kvalitet på røya.

Når det gjelder Håkvikelva nedstrøms Silvatnet mener NVE at det må være feil at denne vannforekomsten er klassifisert som en naturlig vannforekomst. Vassdraget er fraført alt tilsig til Nervatnet og resttilsaget fra uregulert felt på strekningen Silvatnet til sjøen er relativt begrenset. Etter vårt syn burde denne vannforekomsten vært en Sterkt Modifisert Vannforekomst (SMVF) på lik linje med vannforekomsten fra Nervatnet til Silvatnet. Vi foreslår videre at miljømålet endres til Godt økologisk potensial og nærmere spesifisert som dagens tilstand. Ytterligere vurderinger knyttet til minstevannføring i Håkvikelva er diskutert i eget punkt tidligere i innstillingen.

Tappe og fyllingsrestriksjonene som er foreslått for Storvatnet og mulighetene som finnes ved bruk av oppdaterte miljøvilkår, vil etter vårt syn kunne bidra til at miljømålet blir oppnådd. Pr. i dag er det både ørret og røye i Storvatn. Fisketettheten er generelt lav og preget av at vannet er betydelig regulert. Røyebestanden har i dag liten verdi som sportsfisk. Ørretbestanden er tynn, men storvokst og har lokalt stor verdi.

I Nervatnet er det også røye og ørret i dag. Småvokste bestander av både ørret og røye, og et fiskesamfunn som antas kun å ha lav lokal verdi.

Som tidligere nevnt vil eksisterende miljøvilkår bli modernisert i tråd med gjeldende standard naturforvaltningsvilkår. Vilkårene vil blant annet gi hjemmel for å kunne pålegge ev. nye miljøundersøkelser for å belyse utfordringene i disse magasinene med tanke på å nå miljømålene.

NVEs konklusjon

NVE anbefaler at det innføres nye og moderne standard konsesjonsvilkår for Håkvikreguleringen. Vilkårene vil gi myndighetene hjemmel til å pålegge relevante avbøtende tiltak, blant annet fiskebiologiske tiltak og erosjonstiltak. NVE anbefaler følgende fyllingsbestemmelser i Storevatn: «Fra 1.mai og frem til vannstanden i Storvatnet har nådd kote 251,6 (HRV-5 m) tillates ikke tapping. Denne vannstanden holdes som en minimumsvannstand frem til 1.10. Mellom 1.10 og 1.5 disponeres magasinet etter kraftverkets behov.» NVE anbefaler at vannstanden i Nervatnet i perioden 1.5 til 31.8 skal holdes mellom kote 218,3 og 217,6 av hensyn til vanntilknyttet fugl. Vi anbefaler ikke slipp av minstevannføring til Håkvikelva.

Merknader til nye konsesjonsvilkår

Det foreslås at gjeldende konsesjonsvilkår generelt sett oppdateres i tråd med dagens standardvilkår. Dette betyr at ordlyden i mange av vilkårene endres og suppleres, men også innføring av enkelte nye vilkår, og fjerning av vilkår som ikke lenger anses aktuelle.

Post 1. Konsesjonstid og revisjon

Revisjonstiden settes til 30 år i tråd med § 10 i vregl.

Post 2. Konsesjonsavgifter

Økonomiske vilkår omfattes normalt ikke av en vilkårsrevisjon konsesjonsavgiftene videreføres derfor uendret. Oppjustering av årlige konsesjonsavgifter skjer etter de til enhver tid gjeldende regler.

I dette tilfellet er det to konsesjoner med ulike avgiftssatser. Konsesjonsavgiftene vedtatt ved kgl. res. 20.6.1919 videreføres med kr 0,25 pr. nat.hk. til staten og kr 0,75 pr. nat.hk. til kommunen, i tråd med vilkårene. Oppjusterte satser er henholdsvis til stat kr 6,52 (pr. 01.01.2013) og kommune kr 13,29 (pr. 01.01.2014).

For konsesjonen til ytterligere regulering av Håkvikvassdraget gitt ved kgl.res. 7.10.1955 er tilsvarende satser kr 0,50 pr. nat.hk. til staten og kr 1,00 pr. nat.hk. til kommunen. Oppjusterte satser er henholdsvis til stat kr 4,92 (pr. 01.01.2013) og kommune kr 20,16 (pr. 01.01.2014).

Post 9. Automatisk fredete kulturminner

I tråd med moderne standardvilkår foreslås å innføre vilkår om automatisk fredete kulturminner, og herunder krav om innbetaling av engangsbeløp til kulturminnevern i vassdrag (sektoravgift). Det vises her til «Retningslinjer for bruk av sektoravgift til kulturminnevern i vassdrag» fastsatt av Miljøverndepartementet 08.06.2010. Opprinnelig reguleringskonsesjon er tidsubegrenset og ble gitt før 1960, og faller slik sett inn under ordningen, jf. punkt 2 i retningslinjene.

Post 12. Terskler m.v.

Som i moderne standardvilkår tas det med egen post som gir hjemmel til pålegg om bygging av terskler og tiltak mot skred, erosjon m.v.

Post 13. Rydding av reguleringssonen

Denne posten om rydding av reguleringssonen inngår også i moderne standardvilkår, og foreslås tatt med her.

Post 14. Manøvreringsreglement m.v.

Gjeldende manøvreringsreglement gitt ved kgl. res. 7.10.1955 inkludert endringer for Nervatnet gitt ved kgl. res. 25.8.1989, foreslås oppdatert med ny standard tekst og høyder konvertert til høydesystem NN 1954.

Post 19 Konesjonskraft

Erstatter tidligere post 20. Ingen substansielle endringer i innhold er gjort, men teksten er modernisert. Konesjonskraftprisen beregnes etter selvkost-prinsippet som gjelder for konesjoner gitt før 1959.

Oversikt over endringer i vilkårene fra 1955

Følgende endringer er gjort:

Poster som utgår i sin helhet:

Post 2: Den ved reguleringen innvunne kraft skal for den vesentligste del utnyttes av Narvik kommune eller andre kommuner til deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Post 4: Den ved reguleringen innvunne kraft skal for den vesentligste del utnyttes av Narvik kommune eller andre kommuner til deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Post 7: Arbeidet blir så vidt mulig å utføre ved norske funksjonærer og arbeidere. Norsk arbeide og norsk materiell anvendes, for så vidt det kan erholdes like godt, tilstrekkelig _____ hurtig og til en pris, som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris, hvortil materiell kan erholdes fra utlandet. Vedkommende regjeringsdepartement kan gjøre unntagelse fra disse regler, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

Post 8: Forsikring tegnes så vidt mulig i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

Post 9: Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer i stedet for penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konesjonæren med rimelig fradrag for slitasje ved utleveringen. Hvis konesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, -skål nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgang for arbeiderne.

Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konesjonæren skal være ansvarlig for, at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

Post 10: Konesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsundersøkelse av de anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

Post 11: *Konsesjonæren er forpliktet til å rette seg, etter de bestemmelser, som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drikk blant den befolkning, som er knyttet til anlegget.*

Post 12: *Konsesjonæren er forpliktet til etter nærmere bestemmelse av medisinalstyret å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.*

Post 13: *Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeidere og funksjonærer sundt og tilstrekkelig husrom alt etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.*

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham.

Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Post 14: *Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet.*

Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner, at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Post 19: *Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte reguleringseffekt.*

Poster som er erstattet med ny tekst:

Post 5 (7 års byggefrist frist endret til 5 år)

Post 6 (erstattet av post 7 om godkjenning av planer osv.)

Post 15 (erstattet av post 8 om naturforvaltningsvilkår)

Post 17 (erstattet av post 14 om manøvreringsreglement)

Post 18 (erstattet av post 15 om hydrologiske observasjoner etc)

Post 20 (erstattet av post 19 om konsesjonskraft)

Øvrige merknader

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer eller rettigheter som ble berørt av reguleringen, ble løst ved tidligere inngåtte minnelige avtaler og offentlig skjønn. Eventuelle ytterligere spørsmål av privatrettslig art må løses direkte mellom konsesjonæren og de respektive grunneierne, via minnelige avtaler eller rettslig prosess.

Videre saksbehandling

Saken oversendes med dette til Olje- og energidepartementet for videre behandling.

Revisjonsdokumentet følger vedlagt. Sakens dokumenter er gjort tilgjengelige i Sedok.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

1. Forslag til nye konsesjonsvilkår
2. Forslag til nytt manøvreringsreglement
3. Kart

Kopi til:

Nordkraft Produksjon AS